

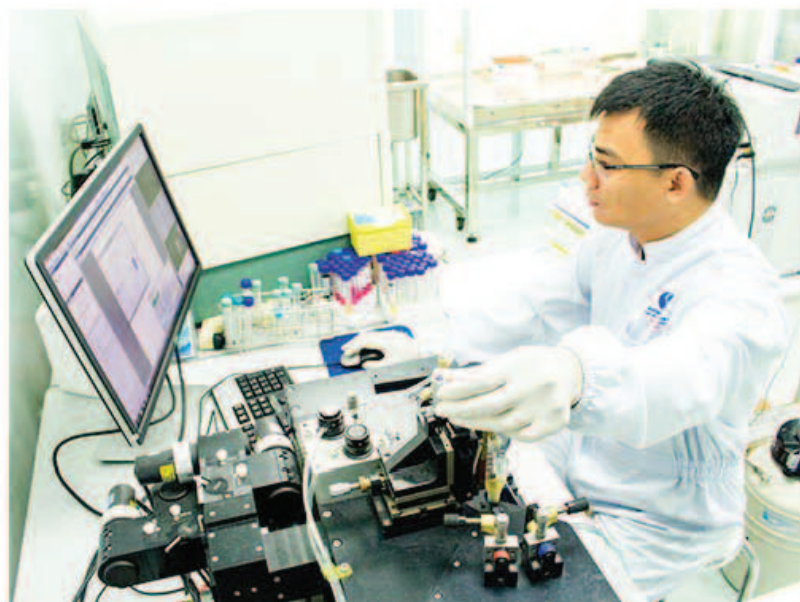
Hãy theo đuổi đam mê, thành công sẽ theo đuổi bạn

Gần 100 công trình, sách bằng tiếng Anh trên các tạp chí uy tín quốc tế, tác giả của 2 phương pháp điều trị bệnh thoái hóa khớp và bệnh tắc nghẽn phổi mạn tính (COPD) bằng tế bào gốc (TBG), chủ nhiệm đề tài độc lập cấp nhà nước "Nghiên cứu phân lập và sử dụng tế bào miễn dịch trong điều trị bệnh ung thư vú" được nghiệm thu đạt loại xuất sắc...; cùng nhiều giải thưởng như: Technologist Award 2016, Quả cầu Vàng năm 2015, KOVA 2015... là những kết quả tiêu biểu mà TS Phạm Văn Phúc đạt được nhờ tình yêu và niềm đam mê đặc biệt với TBG. Nhiều công trình ứng dụng công nghệ TBG của anh đã được cấp phép sử dụng rộng rãi trong lĩnh vực y tế, mở ra tiềm năng phát triển y học tái tạo ở trong nước, đóng góp thiết thực vào công tác bảo vệ và chăm sóc sức khỏe cộng đồng. "Hãy theo đuổi đam mê, thành công sẽ theo đuổi bạn", đó là tâm sự của TS Phạm Văn Phúc với phóng viên Tạp chí trong buổi trò chuyện cùng anh nhân Ngày khoa học và công nghệ Việt Nam 18.5.

Tình yêu và đam mê của nhà khoa học trẻ

TS Phạm Văn Phúc sinh năm 1982 tại Bình Định, hiện là Phó trưởng Phòng thí nghiệm trọng điểm về nghiên cứu và ứng dụng TBG (Trường Đại học Khoa học Tự nhiên, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh). Đến với sinh học như một sự tình cờ sau kỳ thi học sinh giỏi cấp quốc gia, TS Phạm Văn Phúc đã hun đúc tình yêu với công nghệ sinh học nói chung, công nghệ TBG nói riêng bằng chính niềm đam mê của mình. Kết quả là, ở tuổi 34 anh đã có một bảng thành tích đáng nể trong nghiên cứu khoa học mà không phải ai cũng đạt được.

Câu chuyện về hành trình thực hiện ước mơ "chạm đến khoa học" của TS Phạm Văn Phúc bắt đầu từ cách đây gần 10 năm, khi đến xin làm việc tại Phòng thí nghiệm nghiên cứu và ứng dụng TBG, anh liên tục bị thầy Phan Kim Ngọc (Trưởng phòng) "đuổi" vì thấy cũng như nhiều người khác cho rằng, làm việc trong cái phòng thí nghiệm chỉ vỏn vẹn 16 m² này sẽ không có tương lai, bởi khi đó việc nghiên cứu, ứng dụng về TBG ở trong nước còn chưa được quan tâm, đặc biệt là với quan niệm,

TS Phạm Văn Phúc tại phòng thí nghiệm TBG

phải ra nước ngoài du học và làm tiến sĩ mới là giỏi..., trong khi anh lại đang bỏ qua rất nhiều lời mời và cơ hội du học hấp dẫn. Tuy nhiên, với niềm tin vào bản thân cùng lòng đam mê đối với lĩnh vực TBG được hun đúc từ thời còn ngồi trên ghế nhà trường đã giúp anh thêm vững vàng, để cùng thầy Ngọc bắt đầu con đường chông gai trong một lĩnh vực khó và rất mới ở Việt Nam lúc đó. Trong gần 2 năm đầu làm việc

tại phòng thí nghiệm, lương thấp, kinh tế gia đình lại khó khăn, anh được thầy Ngọc "nuôi" toàn bộ, kể cả việc cho tiền mua nguyên liệu, hóa chất để nghiên cứu... Có thời điểm cùng cực, thầy đã phải bán nốt chiếc xe Honda 50 của mình lấy tiền cho anh mua nguyên liệu làm thí nghiệm, trong khi không ít lần nhà thầy bị cúp điện vì nợ tiền quá lâu. Đối với anh, đây là những năm tháng gian truân nhất, nhưng

cũng là kỷ niệm mà anh luôn khắc cốt ghi tâm trên con đường nghiên cứu khoa học của mình, là nguồn động lực giúp anh vượt qua những khó khăn, để đạt được thành công như ngày hôm nay.

Thành quả và những hành trang cho tương lai

Sau những tháng ngày gian khó, thành công dẫn đến với thầy trò TS Phạm Văn Phúc, khi dự án thành lập Phòng thí nghiệm trọng điểm về nghiên cứu ứng dụng TBG đầu tiên của cả nước được phê duyệt. Phòng thí nghiệm được đầu tư, tạo điều kiện giúp anh chuyên tâm vào nghiên cứu, ứng dụng công nghệ TBG để điều trị các bệnh ung thư, đặc biệt là ung thư vú, gan và trong tái tạo một số mô thoái hóa như xương, sụn, chế tạo mỹ phẩm, điều trị thần kinh... Thành công đầu tiên chính là việc anh cùng nhóm nghiên cứu đã chuyển giao được một số công nghệ điều trị bệnh bằng TBG, đặc biệt là điều trị bệnh thoái hóa khớp bằng TBG mỡ tự thân (hút mỡ bụng của người bệnh đem chiết xuất thu TBG) và bệnh COPD.

Phương pháp dùng TBG điều trị bệnh COPD của TS Phạm Văn Phúc do chính thầy Ngọc là bệnh nhân đặc biệt, được thử nghiệm đầu tiên. Trước đó, tình trạng bệnh của thầy rất nguy kịch, việc thầy Ngọc bình phục, có thể tiếp tục công tác và giảng dạy sau 2 lần ghép TBG là minh chứng hùng hồn nhất cho thành công của kết quả nghiên cứu nêu trên. Nhờ kết quả này, phương pháp dùng TBG điều trị bệnh COPD đã trở thành công nghệ TBG đầu tiên ở trong nước được Bộ Y tế cấp phép ứng dụng. Đây là thành quả xứng đáng cho những năm tháng anh cùng các đồng nghiệp “chôn chân” trong phòng thí nghiệm với những nghiên cứu của mình.

Từ công trình của TS Phạm Văn Phúc về điều trị bệnh thoái hóa khớp bằng TBG mỡ tự thân, năm 2012 các bác sĩ Bệnh viện Đại học Y được thành phố Hồ Chí Minh đã thử nghiệm lâm sàng ghép TBG điều trị thoái hóa khớp trên 37 bệnh nhân. Kết quả điều trị cho thấy, không có các biến chứng liên quan đến thủ thuật như nhiễm trùng, cũng như các biến chứng về thải ghép hay sinh ung, giúp tăng biên độ vận động của khớp sau điều trị. Tại một số nước có nền y học phát triển, việc ứng dụng TBG trong điều trị bệnh đã được triển khai đại trà, nhưng chi phí cho mỗi lần điều trị lên đến hơn 200 triệu đồng, trong khi ở Việt Nam chỉ khoảng 50 triệu đồng người bệnh đã có cơ hội được chữa khỏi bệnh. Điều đó có được chính là nhờ nhóm nghiên cứu đã làm chủ công nghệ chiết tách TBG từ mô mỡ. Hiện tại, công nghệ này đã được phát triển thành các bộ kit và thương mại hóa rộng rãi, mang lại nhiều cơ hội cho các bệnh nhân bị thoái hóa khớp gối.

Tính đến nay, TS Phạm Văn Phúc đã có hơn 70 bài báo được công bố trên các tạp chí quốc tế uy tín, nhiều bài báo của anh và cộng sự được đánh giá cao, tiêu biểu như công nghệ nuôi cấy TBG từ máu cuống rốn ứng dụng trong điều trị (đăng trên Journal of Translational Medicine năm 2014, đạt kỷ lục 8.788 lượt truy cập). Công nghệ này nuôi cấy được TBG có thể ứng dụng lâm sàng, dùng chính huyết thanh máu cuống rốn bệnh nhân đó để nuôi TBG, thay vì phải dùng huyết thanh bò như trước đây, giúp nhiều người bệnh không bị sốc phản vệ, được các chuyên gia đánh giá an toàn 100% trong cấy ghép. Trước đây, việc tái phát, di căn sau hóa trị liệu cao là vấn đề thường gặp, nhưng liệu pháp TBG có tỷ lệ di căn, tái phát thấp hơn nhiều so với phương pháp điều trị thông thường.

Trong các công trình mà TS Phạm Văn Phúc đã thực hiện thành công, công trình nhận được nhiều sự quan tâm nhất là công nghệ nuôi cấy TBG trung mô, đã được cấp phép ghép trên người. Đồng thời, anh cũng là nhà khoa học đầu tiên tìm ra gene CD44 - gene quan trọng gây nên tình trạng kháng thuốc, di căn trong ung thư vú. Anh còn “bật mí” về việc đang hoàn thành một công trình nghiên cứu giúp nâng cao sức khỏe của nhiều người, hy vọng sẽ là một công trình đóng góp tên tuổi của Việt Nam vào nền khoa học thế giới.

“Hãy theo đuổi đam mê, thành công sẽ theo đuổi bạn”, đó là tâm sự của TS Phạm Văn Phúc trong buổi trò chuyện thân mật và cởi mở với chúng tôi. Bằng chính niềm đam mê của mình, cùng sự giúp đỡ từ phía thầy cô, anh đã từng bước thực hiện được ước mơ là ứng dụng công nghệ TBG trong điều trị bệnh. Thành quả cho sự nỗ lực không ngừng của anh nói riêng, Phòng thí nghiệm trọng điểm về nghiên cứu và ứng dụng TBG nói chung là 2 giải thưởng khoa học năm 2015 (Giải thưởng KOVA cho công nghệ phân lập TBG mô mỡ trong điều trị các bệnh và Giải thưởng Quả cầu Vàng cho nghiên cứu điều trị ung thư bằng liệu pháp tế bào tua). Tuy công việc nghiên cứu bận rộn nhưng anh vẫn luôn dành thời gian và sự quan tâm đặc biệt cho công tác giảng dạy. Anh xem đó là sứ mệnh của mình, giảng dạy là để truyền cảm hứng, khơi dậy niềm yêu thích, giúp sinh viên thấy được cái hay, cái tốt của môn học. Bởi theo quan điểm của anh, một nhà khoa học cần lấy tình yêu và đam mê làm động lực, còn người thầy thì phải làm sao đánh thức được tình yêu đó ở chính học sinh của mình

Tuấn Hải